CIPRA
ŽIVETI
V ALPAH

LETNO POROČILO

CIPRE SLOVENIJA, DRUŠTVA ZA VARSTVO ALP

LETO: 2021

LJUBLJANA, 31. MAJ 2022

I. PROJEKTI, SODELOVANJA

PROBLEMI GORSKEGA SVETA

Vprašanja aktivnega vključevanja članov, med njimi tudi mladih z željo po ohranjanju narave, v iskanje trajnostnih rešitev za gorski svet (usmerjanj obiska gora, prekomerni turizem, energetska oskrb visokogorskih koč, nujnost trajnostnega razvoja visokogorja) smo pri CIPRI Slovenija naslovili z nizom aktivnosti z naslovom **Problemi gorskega sveta** in jih sklenili z Ognjem v Alpah.

Izvedli smo dve delavnici:

- **Vtisi gorske pokrajine in naši odtisi v njej,** 18. 3. 2021, gost: mag. Borut Peršolja

Na njej je udeležence mag. Peršolja spodbudil h kritičnemu razmisleku o gorništvu, našem vplivu na spremembe v visokogorski pokrajini in možnostih za bolj trajnostno obiskovanje gora.
Skupaj z udeleženci smo opredelili potrebe po poglobitvi znanja za aktivno udeležbo na načrtovanem Ognju v Alpah in glede na rezultate organizirali naslednjo aktivnost z g. Alešem Zdešarjem.

- **Koliko nas še gre na vrh**?, 20. 4. 2021, gost g. Aleš Zdešar, JZ TNP

Na delavnici smo se ukvarjali s problematiko prekomernega obiskovanja narodnega parka in predstavitev metodologije izračunavanja nosilne zmogljivosti obiskovanja naravnih vrednot.
Naslovili smo vprašanja, kdaj gneča postane moteča za obiskovalce, kdaj za domačine in kdaj škodljiva za samo naravo, ki jo obiskujemo?

Aktivnosti sta bili sofinancirani s sredstvi CYC za fokusno temo: Pokrajina v Alpah.

RE.SOURCES

Projekt Re.sources, naslednik projekta Living Labs, povezuje ljudi iz različnih alpskih držav in želi z njimi išče odgovore na vprašanja, kateri viri so potrebni za spodbujanje trajnostnega razvoja v Alpah. Izhodišče je participativni pristop, ki temelji na načelih soustvarjanja med mladimi, starimi od 18 do 30 let, okoljskimi nevladnimi organizacijami, civilno družbo in politiki. Udeleženci tega medgeneracijskega projekta se zavzemajo za udejanjanje trajnostnega razvoja v Alpah na lokalni, nacionalni in mednarodni ravni. Nacionalna predstavništva CIPRE, Mladinski svet CIPRE in drugi projektni partnerji bodo skupaj z mladimi na to temo zasnovali različne ideje in aktivnosti, jih uresničevali v svojih državah, s tem pa pomembno pripomogli k spodbujanju socialnih inovacij in trajnostnega razvoja na območju Alp.

V letu 2021 smo pri CIPRI Slovenija organizirali Ogenj v Alpah 2021: Izzivi gorskega sveta - https://www.cipra.org/sl/cipra/slovenija/aktivnosti-v-teku/ogenj-v-alpah/ogenj-v-alpah-2021 ; https://www.cipra.org/sl/novice/gorski-svet-pod-vedno-vecjimi-pritiski

Dva člana CIPRE Slovenija sta se udeležila mednarodnega srečanja v Bielli, 1.-3.7. 2022

Financiranje: Erasmus+
Obdobje trajanja projekta: marec/avgust 2020 – februar 2022 (+ 6 mesecev zaradi COVIDA-19)
Projektni partnerji: CIPRA International (prijavitelj), CIPRA Slovenija, CIPRA Nemčija, CIPRA Italija, CIPRA Švica, CIPRA Francija, Mladinski svet CIPRE, Legambiente Val Pelice (I), Društvo Canopée (F) in "Junges THEATER Liechtenstein".

Povezava: https://www.cipra.org/sl/cipra/international/projekti/tekoci-projekti/re-sources

OGENJ V ALPAH

Ognjem v Alpah z naslovom »Izzivi gorskega sveta« je bil zaključni dogodek v nizu aktivnosti sklopa »problemi gorskega sveta«. Z njimi smo želeli omogočiti nujen dialog glede nameravane elektrifikacije Kredarice.
Organizirali smo ga v dveh delih:

- posvet v Slovenskem planinskem muzeju: strokovnjaki so predstavili bodisi načrte elektrifikacije Kredarice oziroma svoje poglede na projekt ter z delom, namenjenim mladim članom CIPRE Slovenija:
- obisk Zabreške planine: mladi udeleženci so predstavili različne teme ob poti – hidroenergija in stališče CIPRE, kratek pregled zgodovine območja, planinsko pašništvo. Sledil je pogovor s pastirjem, delavnica izračuna nosilnih zmogljivosti izbranih območij Slovenije ter simbolni prižig ognjev.

Napoved dogodka: https://www.cipra.org/sl/cipra/slovenija/aktivnosti-v-teku/ogenj-v-alpah/ogenj-v-alpah-2021

Novica: https://www.cipra.org/sl/novice/gorski-svet-pod-vedno-vecjimi-pritiski

Kratek film: https://www.youtube.com/watch?v=6_xVREe6w2s

(*Ogenj v Alpah je bil sofinanciran s sredstvi Erasmus+ kot nacionalna aktivnost projekta Re.Sources. Zaradi njegove tradicionalne narave ga v poročilu izpostavljamo še kot ločen dogodek.)

SPECIALPS2: TRAJNOSTNO POVEZOVANJE NARAVNIH BOGASTEV IN ODDIHA IŠČOČIH

Namen projekta je ozaveščanje o pomembnosti zaščite narave in krajine v Alpah ter snovanju ukrepov za vodenje obiskovalk in obiskovalcev.

Projektni partnerji motrijo ustrezne ukrepe za vodenje obiskovalk in obiskovalcev. Omenjeni ukrepi bodo strnjeni in upodobljeni na praktičnem zemljevidu. Lokalne delovne skupine ter koordinatorice in koordinatorji projektnih aktivnosti se v okviru mreženja na izbranih območjih v štirih pilotnih regijah soočajo z izbranimi izzivi in preskušajo konkretne rešitve za kljubovanje pereči tematiki. Tri mednarodna projektna srečanja predstavljajo vozlišče za izmenjavo izkušenj na ravni Alp. Projektni rezultati bodo predstavljali podlago za politični dogovor (*compact*) in za pravila vedenja v naravnem prostoru, zasnovana v sodelovanju z mladimi.

Cilji projekta so:

- Približevanje naravnih alpskih bogastev v štirih pilotnih regijah tako lokalnemu prebivalstvu kot turističnim obiskovalkam in obiskovalcem ter osveščanje vseh segmentov populacije o potrebi po zaščiti omenjenih biserov.
- Zbiranje uspešnih primerov vodenja obiskovalk in obiskovalcev in nadgrajevanje uspešnih pristopov v učinkovite in prenosljive ukrepe.
- Spodbujanje mednarodnega sodelovanja v alpskem prostoru z organizacijo srečanj in izmenjav med projektnimi pilotskimi regijami.
- Izpostavljanje Alpske konvencije kot vodila za skupnosti in regije, s poudarkom na tematiki trajnostnega turizma, biotske raznovrstnosti ter varstva narave in krajine.

Predvideni učinki:

- Projekt je namenjen spodbujanju turističnih obiskovalk in obiskovalcev ter lokalnega prebivalstva v pilotnih regijah k obzirnemu, neškodljivemu ravnanju z naravo in v naravi.
- Izsledki projekta bodo predstavljali pobudo in spodbudo za vzpostavitev ukrepov za vodenje obiskovalk in obiskovalcev in varstvo narave tudi v drugih alpskih občinah in regijah.
- Pilotne regije: Naravni park Tiroler Lech/A, Kamniško-Savinjske Alpe /SL, Planinska vas Balme/I in Bad Reichenhall/D – »Alpsko mesto leta 2001«

Financiranje: Nemško ministrstvo za okolje, naravo in jedrsko varnost
Trajanje: november 2020 - december 2022
Vodilna partnerja: CIPRA International in omrežje občin »Povezanost v Alpah
Projektna podstran: https://www.cipra.org/en/cipra/international/projects/current/specialps2

MEDNARODNI ŠTUDENTSKI TABOR: MIKROFON PODNEBJU

V zadnjih letih se vse intenzivneje soočamo s posledicami podnebne krize. Prehod v podnebno nevtralno družbo je izziv in obenem tudi priložnost za ustvarjanje boljše prihodnosti za vse. **Mlade želimo opolnomočiti in pripraviti na prihajajoče izzive**, saj bodo kot bodoči odločevalci in strokovnjaki ustvarjali znanstveno, politično in družbeno podnebno pravično prihodnost.
Z mednarodnim raziskovalnim študentskim taborom bomo oživili prostor za opolnomočenje, izmenjavo mnenj, razpravo, mreženje in kritičen razmislek **o trenutnih ukrepih, politikah, metodologiji in praksah prehoda na nizkoogljično družbo oz. življenja znotraj planetarnih zmožnosti**. Hkrati bomo krepili zavest o moči posameznika in množice pri reševanju podnebnih in ostalih okoljskih izzivov.
Mednarodni študentski tabor: Mikrofon podnebju je potekal v okviru projekta LIFE IP CARE4CLIMATE, ki ga izvaja Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije. CIPRA Slovenija je tabor organizirala v sodelovanju z Oddelkom za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani oktobra 2021.

Vabilo in program tabora: Mikrofon podnebju
Sporočilo za medije: Študenti pogumno komunicirajo podnebne izzive
Posnetki predavanj: CIPRA YouTube
Več o taboru: https://www.cipra.org/sl/cipra/slovenija/aktivnosti-v-teku/mednarodni-raziskovalni-studentski-tabor-mikrofon-podnebju-znanje-in-kompetence-za-komuniciranje-podnebnih-sprememb

PONOVNI ZAGON ALPSKEGA TURIZMA (RESET ALPINE TOURISM)

Turizem, ena najpomembnejših gospodarskih panog in pomemben vir za preživetje ljudi v številnih alpskih regijah, je zaradi COVID krize v kratkem času doživel bliskovit upad, vse bolj opazne pa so tudi posledice podnebne krize. Projekt Ponovni zagon alpskega turizma ponuja v aktualni razpravi o prihodnosti turizma kritičen razmislek o omenjeni temi, obenem pa združuje ključne akterje v turizmu z namenom, da bi sodelovali v razpravi o boju proti podnebnim spremembam in trajnostnem razvoju v turizmu. Tovrstna izmenjava informacij in izkušenj naj bi pripomogla k spremembam, ki na območju Alp nakazujejo usmeritev k udejanjanju trajnostnega, podnebju prijaznega in odpornega turizma, ki bo deležen podpore celovito zasnovanih instrumentov pomoči.

CIPRA Slovenija je v letu 2021 izvedla fokusno skupino s slovenskimi strokovnjaki s področja turizma. Z njimi smo preverili hipoteze in smernice, ki so jih pripravili pri CIPRI International na podlagi raziskav partnerjev (Slovenija, Francija, Švica, Italija, Avstrija, Nemčija). Vključili smo jih tudi v mednarodno fokusno skupino. Končni rezultat projekta, poročilo, ki je dostopno na projektni spletni strani.

Financiranje: Zvezno ministrstvo za okolje, varstvo narave in jedrsko varnost (BMU).
Vodilni partner: CIPRA International
Obdobje trajanja projekta: 2020-2021
Povezava na spletno stran: https://www.cipra.org/en/cipra/international/projects/current/reset-alpine-tourism

MREŽA PLAN B ZA SLOVENIJO

V letu 2021 smo sodelovali v delovnih skupinah za varstvo narave, okolje in zdravje, koordinirali smo Koalicijo za trajnostno prometno politiko. Podrobneje predstavljamo aktivnosti KTPP - Člane Koalicije smo obveščali o novostih in spremembah na področju (večinoma slovenske) prometne politike, koordinirali izmenjavo stališč in oblikovanje odzivov. V letu 2021 smo izvedli sledeče aktivnosti:

- **Javno pismo na reakcijo župana Občine Škofljica v zvezi z načrtovano železnico (»Dejstva, ki jih ne moremo obvoziti«):** V javnem pismu smo podprli prizadevanja države za nadgradnjo regionalne železniške proge št. 80, navedli podatke trenutno prepeljanih dnevnih potnikov in z izračunom kapacitet novih vlakov, ki bi obratovali v taktnem voznem redu, pokazali na nepremagljivi potencial učinkovite dnevne mobilnosti, ki bi ga omogočala nadgradnja železnice. Posredovan je bil medijem, podatki uporabljeni v dveh člankih (Dnevnik, Delo).
- **Argumentacijo pomembnosti posodobitve in nadgradnje železnice za sejo regije gorenjskih županov:** Glede na dogajanje ob dolenjski železnici smo prejeli pobudo po opolnomočenju gorenjskih županov in pripravi strokovne argumentacije v prid posodobitvi in nadgradnji (dvotaktnost) gorenjske proge. Dokument je bil predstavljen na 14. seji Sveta gorenjske regije, 18. marca 2021.
- **Odziv na načrtovano gradnjo tunela v Mariboru:** Pripravili smo odziv na načrte Občine Maribor za gradnjo tunela pod mestnim jedrom, vključili predloge za izboljšanje trenutnega stanja in predlog za vzpostavitev hitrih železniških povezav s konkretiziranim tehničnim predlogom izvedbe. Posredovan je bil medijem.
- **Poziv za Skupnost občin Slovenije glede črpanja namenskih sredstev za spodbujanje kolesarstva:** V okviru nastajajočih finančnih mehanizmov EU načrtuje občutno povečanje finančnih spodbud za spodbujanje hoje in kolesarjenja, uporabe javnega prometa ter drugih trajnostnih, zelenih ukrepov. Pripravili smo objavo za novičnik SOS in občinam posredovali vodnik za črpanje sredstev.
- Prejeli smo **odziv na vložene pripombe v času javne razprave na Zakon o celostnem načrtovanju,** ki jih je posredovalo Ministrstvo za infrastrukturo.
- Člana Koalicije za trajnostno prometno politiko sta pripravila **odziva, in sicer na polemiko o električnih vozilih ter pobudo za alpsko vozovnico.**
- **Priprava in posredovanje pripomb na OPN MOL:** Svoje pripombe na spremembe Občinskega prostorskega načrta Mestne občine Ljubljana smo podali tudi člani KTPP. Opozorili smo na spornost načrtovanega povečanja parkirnih površin in širitve glavnih cest, hkrati pa pozvali k nujni strategiji načrtovanja zelenih površin v mestu ter ustreznim smernicam za nove investicije v mestu z vidika podnebne nevtralnosti. Pripombe smo posredovali na Mestno občino Ljubljana.
- **Priprava poziva k trajnostni mobilnosti v Ljubljani:** S pozivom smo opozorili na širitev Dunajske ceste v Ljubljani na tri vozne pasove v smeri center, na odseku Linhartova-Livarska. Poseg je bil izveden skupaj z urejanjem kolesarskih poti, ki so financirane z evropskimi sredstvi, s ciljem spodbujanja trajnostne mobilnosti ter zmanjševanja avtomobilskega prometa v mestu. Mestno občino Ljubljana (MOL) in Evropsko unijo smo pozvali, naj ne skreneta s poti, ki sta si jo tako mesto Ljubljana kot EU zadala na področju trajnostnega urejanja prometa. Širitev Dunajske ima namreč ravno nasprotni učinke, saj v mesto dodatno privablja avtomobilski promet in povečuje emisije

toplogrednih plinov - te bi morala Slovenija znižati za 36 % glede na leto 2005. Poziv smo posredovali Mestni občini Ljubljana ter predstavnikom Evropske komisije (Oddelek za mobilnost in promet).

- **Izvedli posvet: Vlak in kolo v letu evropskih železnic, 17. 9. 2021:** V sodelovanju z občino Borovnica smo izvedli posvet Vlak in kolo v letu evropski železnic, ki se je odvil v Tehniškem muzeju Bistra v Borovnici. S posvetom smo želeli osvetliti potencial uporabe železnice v kombinaciji s kolesom (in obratno) za zmanjševanje emisij s področja prometa in turizma. Na posvetu je sodeloval predstavnik Slovenskih železnic, predstavnik občine Borovnica in Bohinj, predstavnika razvojnih agencij, predstavnika nevladnih organizacij. https://www.cipra.org/sl/novice/kombinacija-prihodnosti-vlak-in-kolo
- **Odziv na pisma bralcev v Sobotni prilogi in Dnevnikovem objektivu:** Avtor prispevka: *Zastoji na avtocestah* zagovarja širitve avtocest in investicije v cestno infrastrukturo za izboljšanje pretočnosti. V KTPP smo pripravili odziv, ki je bil objavljen v pismih bralcev.
- Ministrstvo za infrastrukturo, Mestno občino Ljubljana ter Slovenske železnice smo zaprosili za **informacije javnega značaja glede načrtovanih investicij na območju Potniškega centra** Ljubljana. Zanimalo nas je, kateri projekti so na območju predvideni, kakšne so časovnice in kako nameravajo vključevati javnost.
- **Odziv na viadukt Vilharjeva:** Z medijem smo izvedeli, da Mestna občina Ljubljana razmišlja o gradnji viadukta Vilharjeva, ki bi Vilharjevo cesto povezal s Šmartinsko cesto pri podhodu pri Ortobaru. Pripravili smo odziv.
- **Odziv na dokumente kohezijske politike za 2021-2027:** Pregledali smo programske dokumente, ki jih je pripravila Služba vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko in so podlaga za izvajanje projektov evropskih kohezijske politike za naslednje finančno obdobje. Pregledali smo programska izhodišča na področju prometa in podali komentarje.
- **Priprava odziva TNP potrebuje strokovno in ne političnega vodenja:** Iz medijem smo izvedeli, da namerava pristojno ministrstvo za direktorja TNP predlagati kandidata brez strokovnih izkušenj vodenja zavarovanih območij. Pripravili smo odziv s katerim smo želeli poudariti potrebe po sistemski rešitvi na področju vodenja zavarovanih območij, kjer se prakse političnega kadriranja vrstijo že vrsto let, kar se kaže v pomanjkljivem upravljanju zavarovanih območij v Sloveniji.

MREŽA ZA PROSTOR

CIPRA Slovenija je aktivna članica Mreže za prostor, ki prav tako podpira aktivnosti Koalicije za trajnostno prometno politiko znotraj Podnebnega programa mreže - pripravili smo osnutek spletne strani Koalicije za trajnostno prometno politiko in zagovorniški načrt za javni potniški promet.

AKTIVNO V ŠOLO IN ZDRAVO MESTO

Osnovni namen programa Aktivno v šolo in zdravo mesto je spodbujanje aktivne mobilnosti in ustvarjanje zdravega bivalnega okolja: z organizacijskimi, načrtovalskimi in izobraževalnimi ukrepi v praksi spodbuja aktivno hojo v šolo in ozavešča o pomenu hoje kot zdrave oblike gibanja in okolju prijazne ter široko dostopne prometne prakse. Cilj programa je nuditi podporo šolam in občinam pri omogočanju hoje v šolo s Pešbusom in Bicivlakom ter promovirati koncept Zdravega mesta s pripravo lokalnih načrtov hodljivosti in izvedbo regionalnih izobraževalnih seminarjev. Program obsega tri ključne dejavnosti: (1) oblikovanje lokalnih partnerstev za pripravo načrtov hodljivosti in promocijo hoje, (2) širjenje znanja za načrtovanje zdravega bivalnega okolja in (3) podpora izvedbi spremljane poti v šolo s Pešbusom in Bicivlakom.

V letu 2021 smo pri CIPRI Slovenija sodelovali pri izdelavi Lokalnega načrta hodljivosti za Piran (Lucijo) ter komunicirali vsebine programa preko socialnih omrežji in drugih komunikacijskih kanalov.

Nosilec programa: IPoP – Inštitut za politike prostora
Partner: CIPRA Slovenija, društvo za varstvo Alp
Sofinancer: Ministrstvo za zdravje RS
Trajanje programa: 2019–2022
Povezava: www.aktivnovsolo.si

JAVNO NAROČILO TRAJNOSTNA MOBILNOST V VRTCIH IN OSNOVNIH ŠOLAH

V konzorciju z društvom FOCUS, Filozofsko fakulteto UL, Razvojno agencijo Sinergija ter IPOP izvajamo JN Ministrstva za infrastrukturo za promocijo in spodbujanje trajnostne mobilnosti v vrtcih in osnovnih šolah z igro Beli zajček, igre Pojdimo peš s kokoško Rozi za osnovnošolce, izobraževanja ter usposabljanj učiteljev na področju trajnostnega razvoja s poudarkom na trajnostni mobilnosti.

CIPRA Slovenija je v letu 2021 sodelovala pri rednih aktivnostih konzorcija, soorganizirala zaključno konferenco in pripravila predlog zakonodajnih sprememb za področje trajnostne mobilnosti in šolstvo.

https://www.cipra.org/sl/novice/zakljucna-konferenca-projekta-trajnostna-mobilnost-v-vrtcih-in-solah

Trajanje: december 2018-junij 2021
Partnerji: RA Sinergija, društvo FOCUS, Filozofska fakulteta UL, IPOP
Naročnik: Ministrstvo za infrastrukturo, evropska sredstva

POČAKAJ NA BUS

Namen operacije je pilotno vzpostaviti in zagotoviti trajnostno mrežo 26 kvalitetnih avtobusnih postajališč in 1 parkiriščem vključno z izvedbo osveščevalnih akcij za prebivalstvo in deležnike o pomenu trajnostne mobilnosti ter priporočili za večjo uporabo javnega prevoza v 6 občinah LAS Gorenjska košarica (Bled, Jesenice, MO Kranj, Naklo, Radovljica, Tržič).

Cilji operacije:

- vzpostavitev mreže 26 kvalitetnih avtobusnih postajališč (z 1 parkiriščem v 6 občinah),
- vzpodbuditi prebivalstvo in deležnike k uporabi trajnostnega transporta,
- z razvojem trajnostne mobilnosti zagotoviti večjo uporabo javnega prevoza.

Aktivnosti operacije:

- vodenje in promocija,
- naložbe v avtobusna postajališča na območju 6 občin (26 postaj in 1 parkirišče),
- zagon in trajnost mreže kvalitetnih avtobusnih postajališč z ukrepi za trajnostno mobilnost.

Rezultat operacije: zagon mreže kvalitetnih avtobusnih postajališč z ukrepi za trajnostno mobilnost.

CIPRA Slovenija je v letu 2021 sodelovala v projektu in pripravila sledeča gradiva objavljena na projektni podstrani: https://www.cipra.org/sl/cipra/slovenija/aktivnosti-v-teku/pretekle-ativnosti/promet/pocakaj-na-bus

- intervjuje z različnimi predstavniki ciljnih skupin: https://www.cipra.org/sl/novice/pocakaj-na-bus-potovati-enostavneje-in-mirneje
- zloženko o predlogih izletov z JPP na območju Gorenjske: https://www.cipra.org/sl/publikacije/pocakaj-na-bus-na-gorenjsko-na-izlet-z-avtobusom-1

- priporočila za razvoj trajnostne mobilnosti na območju LAS: https://www.cipra.org/sl/publikacije/pocakaj-na-bus-zapeljan-po-gorenjskem-priporocila-za-razvoj-trajnostne-mobilnosti-na-obmocju-las

Sofinanciranje: Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja
Obdobje trajanja projekta: januar 2019-junij 2021
Projektni partnerji: BSC, poslovno podporni center, d.o.o., Kranj, Občina Bled, Občina Jesenice, Mestna občina Kranj, Občina Naklo, Občina Radovljica, Občina Tržič, Turizem Bohinj, CIPRA Slovenija
Povezava: https://www.cipra.org/sl/cipra/slovenija/aktivnosti-v-teku/projektu/pocakaj-na-bus

Povezava na spletno stran: Evropska komisija za EKSRP
Povezava na spletno stran: *Program razvoja podeželja*

HITRO S KOLESOM

Leta 2021 so potekale še zaključne aktivnosti projekta Hitro s kolesom, ki smo ga že predstavili v lanskem poročilu.
Z vzpostavitvijo mreže izposoje koles v 6 občinah območja LAS smo partnerji prispevali k razvoju trajnostne mobilnosti in spreminjanju navad prebivalstva v smeri večje uporabe nizkoogljičnega in javnega prevoza. Prispevali smo k ohranitvi okolja, zmanjševanju CO2 in ohranitvi biodiverzitete v urbanih naseljih.
Cilji operacije:

- vzpostavitev prve regijske mreže izposoje koles v urbanih naseljih 5 občin,
- preko ozaveščevalnih akcij vzpodbuditi prebivalstvo in deležnike k uporabi trajnostnega transporta (koles) v posamičnem kraju in za prevoz do drugih urbanih naselij ter postaj javnega prometa,
- priporočila za razvoj mreže izposoje koles in priporočil za šole zagotovili nadaljnji razvoj regijske mreže izposoje koles.

Aktivnosti operacije:

- vodenje in promocija,
- naložbe v info točke za izposojo koles, ki bodo osnova za zagon delovanja mreže izposoje koles,
- naložbe v opremo – mrežo izposoje koles,
- izgrajena infrastruktura za mrežo izposoje koles na območju 6 občin (14 postaj),
- zagon mreže z akcijami za osveščanje prebivalstva o pomenu trajnostne mobilnosti,
- pripravljena bodo priporočila za šole (za 6 okolišev v 6 občinah partnericah),
- študija za razvoj mreže izposoje koles na območju LAS.

Rezultat operacije: mreža izposoje koles na območju LAS.

CIPRA Slovenija je v okviru operacije pripravila logotip sistema izposoje koles (Gorenjska.bike), več tiskovin za promocijo trajnostne mobilnosti (brošura s kolesarskimi izleti Zapeljan po Gorenjski, razglednice, letake), pripravila Priporočila za šole (pregled prometnega stanja v okolici šol s predlogi infrastrukturnih, organizacijskih in promocijskih ukrepov) ter izvedla ozaveščevalne akcije za promocijo trajnostne mobilnosti.

Trajanje operacije: januar 2019 – junij 2021
Partnerji: BSC, poslovno podporni center, d.o.o., Kranj, Občina Bled, Občina Jesenice, Mestna občina Kranj, Občina Naklo, Občina Radovljica , Občina Tržič, CIPRA
Povezave: https://www.las-gorenjskakosarica.si/hitro-s-kolesom/

ESRR – Evropski sklad za regionalni razvoj
Evropska kohezijska politika v Sloveniji

ALPSKA KONVENCIJA

CIPRA Slovenija ima v Medresorski koordinacijski skupini Alpske konvencije vlogo opazovalke. Redno se udeležujemo sestankov in spremljamo mednarodno dogajanje, povezano z uresničevanjem ciljev Alpske konvencije in bližajočemu se slovenskemu predsedovanju Alpski konvenciji. V letu 2021 smo se odzvali na z idejami sodelovali tudi pri pripravi slovenskega predsedovanja Alpski konvenciji, ki se začne septembra 2022.

SODELOVANJE S CIPRO INTERNATIONAL

CIPRA Slovenija pri svojem rednem delu sodeluje tudi z mednarodno mrežo CIPER, predvsem pa s CIPRO International.

- Sodelovali smo pri kampanji za bolj progresivno in trajnostno Direktivo o Eurovinjeti: https://www.cipra.org/sl/novice/spodbujanje-tovornega-prometa-namesto-ekologije?set_language=sl
- Posneli smo dva podcasta – kdo je lastnik vode v Sloveniji (v sklopu referendumske kampanje) s sogovornikoma Jernejem Stritihom in Aljošo Petkom.
- Sooblikovali smo stališče do hidroenergije, ga predstavili javnosti in širili med mladimi: https://www.cipra.org/sl/stalisca/vodna-energija-na-obmocju-alp
- Sooblikovali smo stališče do Olimpijade: https://www.cipra.org/sl/sporocila-za-medije/zimska-olimpijada-2026-ne-duha-ne-sluha-o-trajnosti
- Sodelovali smo v procesu strateškega razvoja organizacije (Theroy of Change), Katarina Žakelj in Špela Berlot sta članici ožje delovne skupine.
- Pripravili smo stališče: Ohranjena alpska pokrajina je razvojna odločitev, ki ga je napisala Katarina Žakelj: https://www.cipra.org/sl/novice/ohranjena-alpska-pokrajina-je-razvojna-odlocitev
- S CIPRO International smo tudi v l. 2021 sodelovali pri izdajanju elektronskega novičnika Alpmedia, ki ga bere več kot 27.000 bralcev s celotnega alpskega loka; v lanskem letu je bilo izdanih 8 takšnih novičnikov.
- S CIPRO International smo sodelovali pri izdaji ene številke revije Alpe na odru, izdanih v slovenščini, nemščini, italijanščini in francoščini. Revija 2021 je obravnavala tematiko skritih zakladov Alp. **Št. 108:** https://www.cipra.org/sl/publikacije/alpe-na-odru-st-108-pod-drobnogledom#pdf

SODELOVANJE V SVETU TRIGLAVSKEGA NARODNEGA PARKA

CIPRA Slovenija je imela v svetu Triglavskega narodnega parka svojega predstavnika, mag. Boruta Peršolja, ki v obdobju 2020–2024 v svetu TNP predstavlja zainteresirane nevladne in strokovne organizacije. V letu 2021 je svet JZ TNP zasedal petkrat. Obravnavali so različna vprašanja: od programa dela in finančnega načrta, poročila o delu in finančnega poročila do različnih tematik urejanja odpadnih voda v TNP – predvsem iskanje primernih rešitev za Dvojno jezero. Svet je obravnaval tudi kandidaturo novega direktorja. Mag. Borut Peršolja je Svetu predstavil naše stališče, kjer smo zagovarjali pomembnost izbire strokovnega in ne političnega kadra – ter izpostavili vlogo Sveta pri imenovanju direktorja – več tu: https://www.cipra.org/sl/sporocila-za-medije/triglavski-narodni-park-potrebuje-strokovno-ne-politicnega-vodenja

Vabila in gradiva: https://www.tnp.si/sl/javni-zavod/informacije-javnega-znacaja/

II. DODATNE AKTIVNOSTI

SOORGANIZACIJA REFERENDUMSKE KAMPANJE: REFERENDUM O ZAKONU O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O VODAH (ZV-1G)

CIPRA Slovenija se je kot soorganizator priključila referendumski kampanji o Zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o vodah. Aktivnosti znotraj kampanje so bile sledeče:

- zbiranje podpisov za izvedbo referenduma: 20.4.-25. 5. 2021 je bilo potrebno zbrati 34.000 overjenih podpisov (ki so pogoj za razpis referenduma).
- Priprava materialov in gradiv za referendumsko spletno stran, komunikacija s strokovnjaki – strokovna argumentacija spornih predlogov Zakona – več na: https://zapitnovodo.si/
- Zbiranje podpisom ter informiranje pred upravnimi enotami
- Priprava in izdelovanje promocijskih materialov
- Priprava in deljenje promocijskih tiskovin; ozaveščanje javnosti
- Sestanki s prostovoljci, spletna izobraževanja
- Obveščanje in informiranje javnosti:
    - Priprava, izdelava in objava video materialov vsebinsko povezanih z vodo, vodnimi ekosistemi :
- Za pitno vodo: Od kod pride pitna voda?: https://www.youtube.com/watch?v=bVueQd-KLkY0&t=5s
- Za pitno vodo: Fiesa: https://www.youtube.com/watch?v=u1xkxUeFIF0
- Za pitno vodo: Skrbeti za reko: https://www.youtube.com/watch?v=SPM5kfYWZBo
- Za pitno vodo: Kaj je ekosistem. https://www.youtube.com/watch?v=JRn64da4Hno
- Za pitno vodo: Slovenska Istra: https://www.youtube.com/watch?v=fMlB5VTBcM8
    - Priprava, izdelava in objava dveh podcastov: https://www.cipra.org/sl/novice/za-pitno-vodo?set_language=sl
    - Novice na spletni strani: https://www.cipra.org/sl/novice/za-pitno-vodo-skupaj
- Organiziranje posveta: Vode in podnebne spremembe, 29. 6. 2022: https://www.cipra.org/sl/novice/posvet-voda-in-podnebne-spremembe
- Sodelovanje na terenskih ozaveščevalnih aktivnostih
    - Nastopi v medijih (RTV, Radio Slovenija, časopisi) npr: https://mmczivo-ws.rtvslo.si/live/60e2a7380c9355ab7cd1e98e; https://www.rtvslo.si/okolje/referendum-2021/soocenje-zagovornikov-in-nasprotnikov-sprememb-zakona-o-vodah/586933; https://www.delo.si/novice/slovenija/porstovoljci-gibanja-za-pitno-vodo-pozivajo-k-udelebi-na-referendumu/ ; https://jana.si/clanek/ljudje/60f5513c1b520/skupaj-bomo-stopili-tudi-naslednjic

CERTIFICIRANJE GOZDA: STANDARD PFEC

Sodelovali smo v delovni skupini za sooblikovanje novega slovenskega standarda PEFC (Program za potrjevanje certificiranja gozdov) za trajnostno gospodarjenje z gozdovi v Sloveniji.

Pri svojem delu smo se osredotočili na upoštevanje vidikov različnih gozdnih funkcij ter potreb različnih deležnikov v prostoru za zmanjševanje konfliktov in doseganje ciljev trajnostnega razvoja.

OSTALE AKTIVNOSTI V DRUŠTVU:

POGOVORNI VEČERI s CIPRO Slovenija:

V letu 2021 smo pričeli s ciklom pogovorov **»Živeti v Alpah: pogovorni večeri s CIPRO Slovenija, društvom za varstvo Alp«**, kjer želimo predstaviti teme povezane z Alpami in gorami v Sloveniji in širše ter tako dvigati zavest o bogastvu naravne in kulturne dediščine gora, trajnostnem razvoju v Alpah kot prostoru, ki ga s svojim delovanjem tudi soustvarjamo.
Prvi pogovor v ciklu je potekal z doc. dr. Petrom Miško: Od kod gorska identiteta Slovencev

Že arheološki ostanki pričajo o prisotnosti ljudi v slovenskih gorah od prazgodovine do danes. Skozi zgodovino se je namen obiskovanja in življenja v gorah vendarle spreminjal in razvijal, gotovo pa je, da smo Slovenci do gora v tem času razvili poseben in globok odnos.

Napoved dogodka: https://www.cipra.org/sl/novice/napoved-ziveti-v-alpah-od-kod-gorska-identiteta-slovencev-z-doc-dr-petro-mikso
Posnetek pogovora: https://www.youtube.com/watch?v=oQz6wimeBe0

PODPORE POBUDAM:

Podprli smo vrsto pobud, ki so bile oblikovane s strani PlanB, CIPRE in drugih evropskih naravovarstvenih in okoljskih mrež. Izpostavljamo sledeče:

- Podpora Skupni izjavi nevladnih organizacij s področja ohranjanja narave v zvezi z Osnutkom Poročila o okolju v Republiki Sloveniji 2021, december 2021
- Podpora pozivu za spremembo Uredbe o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom, marec 2021
- Podpora vseevropske pobude nevladnih organizacij za Nature Restoration Law, december 2021
- Podpora civilni družbi za ureditev problematike onesnaženja Soče in vodovoda Anhovo – Peticija za pitno vodo Anhovo, november 2021
- Sodelovanje na posvetu Komisije za varstvo narave, PZS: Akcijski načrt za varstvo gorske narave: zaznati - se odzvati in sodelovati - Izzivi, prognoze in rešitve varstva gorske narave v povezavi s podnebnimi spremembami in povečanim obiskom gorskega sveta v obdobju 2021-2030, december 2021

III. IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA – L. 2021

Finančno poročilo za obdobje 01.01.-31.12.2021		Vrednosti so v EUR
PRILIVI	Prihodki od prodaje - javna naročila	11.423,94
	Prihodki od prodaje - sodelovanje na projektih	8.800,00
	Prihodki od prodaje storitev	22.923,34
	Dotacije iz proračunskih sredstev	21.861,18
	Dotacije krovne organizacije	4.541,63
	Donacije - dohodnina	783,29
	Donacija	480,00
	Članarine	552,00
	Evrske izravnave	0,10
	SKUPAJ	**71.365,48**
STROŠKI	Pisarniški in pomožni drobni inventar	160,67
	Stroški materiala za izvedbo projektov	1.860,38
	Tisk	2.097,47
	Stroški storitev za izvedbo prireditev	6.123,86
	Stroški vzdrževanja	245,75
	Najemnine	491,40
	Potni stroški	2.780,37
	Bančne storitve	359,35
	Intelektualne storitve	3.873,04
	Reprezentanca	19,00
	Avtorski honorarji	2.900,77
	Telefon, internet	125,69
	Stroški plač zaposlenih	49.222,11
	bruto plače	*37.170,18*
	dajatve na plače	*5.987,69*
	povračila stroškov	*6.064,24*
	Amortizacija opreme	440,49
	Članarine, takse	192,10
	SKUPAJ	**71.010,10**
Presežek prihodkov nad odhodki		**355,38**
	Davek od dohodka	16,20
Čisti presežek prihodkov nad odhodki		**339,18**

IV. DRUŠTVENI SKLAD

		čisti presežek prihodkov na odhodki	stanje celoten društveni sklad
2004	408.444,49 SIT	1.704,41 €	1.704,41 €
2005	3.171,24 SIT	13,23 €	1.717,64 €
2006	-198.599,00 SIT	-828,74 €	888,90 €
2007		-2.787,93 €	-1.899,03 €
2008		1.331,77 €	-567,26 €
2009		7.951,59 €	7.384,33 €
2010		-885,75 €	6.498,58 €
2011		2.186,00 €	8.684,58 €
2012		-12.011,91 €	-3.327,33 €
2013		1.102,79 €	-2.224,54 €
2014		605,12 €	-1.619,42 €
2015		1.393,43 €	-225,99 €
2016		5.151,69 €	4.925,70 €
2017		-337,55 €	4.588,15 €
2018		1.705,61 €	6.293,76 €
2019		874,85 €	7.168,61 €
2020		- 171,18 €	6.997,43 €
2021		339,18 €	7.336,61 €

V. POJASNILA K FINANČNEMU IZKAZU – L. 2021

Med prihodki v letu 2021 izstopajo:

- Dotacije iz proračunskih sredstev, in sicer 21.861,18 €. – sredstva PlanB, SmerTNP, LokALp, Aktivno v šolo in zdravo mesto

- Prihodki od prodaje – sodelovanje na projektih, in sicer 8.800 € - sodelovanje v projektu Urbinat (aktivnosti smo izvedli v letu 2020)

- Prihodki od prodaje storitev, in sicer 22.923,34 € - sredstva za organizacijo mednarodnega študentskega tabora C4C.

- Sredstva smo prejeli tudi v okviru javnih naročil, gre za partnerstvo v konzorciju JN Trajnostna mobilnost v vrtcih in osnovnih šolah Ministrstva za infrastrukturo (11.423,94 €). Projekt se zaključuje v letu 2021.

- Veseli smo bili tudi donacije društvu v okviru dohodninskega prenakazila: 783,29 €, donacije v višini 480 € (sodelovanje v referendumski kampanji) ter poravnanih članarin v višini 552 €, ki jo smatramo kot izraz podpore našemu dosedanjemu delu in zaupanju v prihodnjega.

Med odlivi izstopajo:

- Strošek plač zaposlenih, ki je v letu 2021 znašal 49.222,11 (leto 2019 - 48.456,92 €). Povišan strošek plač je povezan z dva in pol zaposlenima osebama, kar izraža krepitev organizacije.
- Odlivi za intelektualne storitve so bili v letu 2021 – 3.873,04 € (lektoriranje, računovodstvo, izdelava publikacij)

- Odlivi za prireditve: 6.123,86 € znotraj projektov Tabor C4C, Re.Sources, SpeciAlps

- avtorski honorarji: 2.900,77 € - plačilo predavateljev na Taboru C4C, drugo.

.

VI. NADALJNJE DELO 2022-2023

V letu 2022 bomo naslavljali vprašanja (trajnostnega) obiska gora, upoštevanja nosilnih zmogljivosti gorskih območij ter upravljanja z odpadnimi vodami v gorah. Vključili se bomo v pripravo nacionalne turistične strategije, opozarjali na vidike varnosti v gorah – vse v okviru projekta Planinstvo 4.0, ki ga izvajamo v partnerstvu s Planinsko zvezo Slovenije in Planinskim društvom Tržič.
Izvajali bomo projekt Aktivno v šolo in zdravo mesto, ki se zaključi v letu 2022 ter se s partnerstvom prijavili na nov poziv Ministrstva za zdravje, saj menimo, da je izboljšanje pogojev za hojo ključno za izboljšanje kakovosti zraka, kakovosti življenja ter zdravja vseh generacij.

V prihodnjih dveh letih bomo nadaljevali z vodenjem delovne skupine Koalicije za trajnostno prometno politiko in aktivno sodelovali v drugih skupinah (varstvo narave, okolje in zdravje) in mrežah (Mreža za prostor). Okrepili bomo mednarodno sodelovanje (mreža CIPER, omrežje občin Povezanost v Alpah).
Uspešni smo bili na pozivu Ministrstva za okolje in prostor za organizacijo Mednarodnega študentskega tabora v okviru LIFE Care4Climate, ki ga bomo izvedli v oktobru 2022.

Oddali smo predlog sodelovanja v programu Evropske unije Obzorja 2022 (kulturna dediščina in podnebne spremembe), oddali smo projektni predlog v shemi Erasmus (kakovost življenja v Alpah – podporne aktivnosti predsedovanju Alpske konvencije), dva v shemi Norveškega finančnega mehanizma (Trata in JeloviZA), za nemško zvezno Ministrstvo za okolje, naravo in jedrsko varnost na temo agrarnih skupnosti v Alpah ter projekt COST.
Vzpostavili smo novo sodelovanje s področja izobraževanja za trajnostni razvoj, izhajajoče iz naših kompetenc uveljavljanja Modela alpske šole – zato bomo v letu 2022 in 2023 sodelovali v projektu VITR (Vzgoja in izobraževanje za trajnostni razvoj, ki ga vodi Andragoški center Slovenije)
Uspešni smo bili na razpisu Norveškega sklada, kjer smo prejeli podporo za projekt JeloviZA – obnova ekosistemov in oblikovanje modela upravljanja, ki ga izvajamo do leta 2024. V konzorciju so Regionalna agencija Sora, Zavod za gozdove, Zavod RS za varstvo narave, občina Železniki, CIPRA International ter CIPRA Slovenija – kot vodilni partner.

V letu 2022 bomo še naprej sodelovali v procesu strateškega razvoja mreže CIPRA (Theory of Change), končni rezultati nam bodo izhodišče za oblikovanje strategije, vizije in poslanstva tudi na nacionalni ravni.

PROJEKTI, AKTIVNOSTI 2022-2023

- alpMedia, Alpe na odru (neprekinjeno)
- Aktivno v šolo in zdravo mesto (zaključek 2022)
- JeloviZA – obnova ekosistemov in oblikovanje načrta upravljanja za območje Jelovice (Natura 2000 – 2022-2024
- Planinstvo 4.0 – 2022-2023
- LIFE C4C : študentski tabor (oktober 2022)
- sodelovanje v mreži Plan B za Slovenijo in koordinacija Koalicije za trajnostno prometno politiko (do 2024)
- sodelovanje v Mreži za prostor
- priprava smernic za VITR (Vzgoja in izobraževanje o trajnostnem razvoju) – 2022-2023